

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 34434**Nom:** Anàlisi sociològica de les relacions i els usos lingüístics**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 6**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1310 - Grau Sociologia	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1310 - Grau Sociologia	Análisis sociológico de las relaciones y los usos lingüísticos	OPTATIVA

COORDINACIÓ

CASTELLO COGOLLOS RAFAEL

RESUM

L'anàlisi sociològica de les relacions i els usos lingüístics és una matèria doblement interessant per a l'estudiantat de sociologia. En termes generals, les relacions i usos lingüístics han estat un camp privilegiat d'estudi per a la sociologia contemporània. En el pla teòric, bé la disolució postmodernista dels grans relats a partir d'una genealogia dels fragments discursius, bé la possibilitat d'una acció comunicativa, els aprioris universalistes de la qual serviren com a apriori normatiu d'una crítica social, o fins i tot, la crítica d'una pragmàtica universal des d'una teoria de la intersubjectivitat, són grans orientacions de les interpretacions sociològiques de la modernitat tardana. En el pla pràctic, la interacció comunicativa i l'anàlisi de discursos ha permès consolidar vies empíriques productives, sobretot amb l'ús de tècniques qualitatives, el coneixement de les quals és imprescindible en la formació sociològica. En termes concrets, la situació de les comunitats multilingües genera tot un ventall de conflictes socials que la ciència ha d'interpretar adequadament. És per això que la matèria ha de combinar dues perspectives, la general i l'específica o, en termes més tradicionals, la sociologia del llenguatge i la sociologia de la llengua.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No hi ha cap tipus de restricció de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.
Els requisits formals per accedir a la titulació.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Societat i llenguatge. Sociologia i sociolingüística.

Sociologia del llenguatge i sociologia de la llengua, comunicació i discurs

2. Llenguatge i construcció de la realitat social.

Comprensió, coneixement, coneixement implícit, marcs de l'experiència, construcció discursiva de la realitat social, llenguatge i realitat institucional

3. Llenguatge i societat: cohesió i exclusió.

Enteniment, cohesió social, legitimació, mercat lingüístic, poder, conflicte social i conflicte lingüístic

4. Els límits del llenguatge.

Formes alternatives de comunicació, estètica, empatia...

5. El llenguatge com a instrument per a l'anàlisi social.

L'anàlisi del discurs per a la sociologia

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	10,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	30,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

Lliçó magistral participativa

Presentacions orals per part dels i les estudiants

Debats

Treball cooperatiu

Sessions de discussió i anàlisi grupal a partir de materials com pel·lícules, documentals, exposicions, conferències, etc.

Lectura, síntesi, anàlisi i crítica de textos.

Tutories individuals i en grup d'orientació, seguiment i supervisió.

Visites sociolingüístiques

AVALUACIÓ

Sistema d'avaluació	Ponderació mínima	Ponderació màxima
Examen escrit i / o examen oral	30	80
Avaluació continuada de les activitats teoricopràctiques: resolució d'exercicis i problemes, elaboració de assaigs i articles, presentacions orals, valoració de l'assistència regular i la participació activa dels i les estudiants en les sessions presencials a l'aula, activitats complementàries (tallers, seminaris, conferències)	20	70

BIBLIOGRAFIA

- Herzog, B., & Ruiz, J. (2019). *Análisis sociológico del discurso: Enfoques, métodos y procedimientos*. Valencia: Publicacions de la Universitat de València (PUV).
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1997). *La construcción social de la realidad*. Barcelona: Herder.
- Bourdieu, P. (1985). *¿Qué significa hablar? Economía de los intercambios lingüísticos*. Madrid: Akal.
- Butler, J. (2004). *Lenguaje, poder e identidad*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- Butler, J. (2007). *El género en disputa*. Barcelona: Paidós.
- Butler, J. (2009). Violencia-no violencia: Sartre en torno a Fanon. En F. Fanon, *Piel negra, máscaras blancas* (pp. 193¿216). Madrid: Akal.
- Charaudeau, P. (2009). Análisis del discurso e interdisciplinariedad en las ciencias humanas y sociales. Recuperado de <http://www.patrick-charaudeau.com/Analisis-del-discurso-e.html>
- Diaz-Bone, R., Bührman, A., Gutiérrez, E., et al. (2007). El campo del análisis del discurso Foucaultiano: Características, desarrollos y perspectivas. *Forum: Qualitative Social Research*, 8(2). <https://doi.org/10.17169/fqs-8.2.234>
- Foucault, M. (1982). *L'ordre del discurs i altres escrits*. Barcelona: Laia.
- Habermas, J. (1989). *Teoría de la acción comunicativa: Complementos y estudios previos*. Madrid: Cátedra.
- Goffman, E. (2006). *Frame analysis: Los marcos de la experiencia*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS).
- Herzog, B. (2011). Exclusión discursiva: ¿hacia un nuevo concepto de exclusión social? *Revista Internacional de Sociología*, 69(3), 565¿590. <https://doi.org/10.3989/ris.2011.06.17>
- Herzog, B. (2016). *Discourse analysis as social critique: Material and non-material realities in critical social research*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Horkheimer, M. (1969). *Crítica de la razón instrumental*. Buenos Aires: Editorial Sur.
- Iñiguez Rueda, L. (Ed.). (2006). *Análisis del discurso: Manual para las ciencias sociales*. Barcelona: Editorial UOC.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (2004). *Hegemonía y estrategia socialista: Hacia una radicalización de la democracia*

. México: Fondo de Cultura Económica.

Lévi-Strauss, C. (1995). *Antropología estructural*. Barcelona: Paidós.

Luhmann, N. (2007). *La sociedad de la sociedad*. Barcelona: Herder.

Ruiz Ruiz, J. (2009). Análisis sociológico del discurso: Métodos y lógicas. *Forum: Qualitative Social Research*, 10(2). <https://doi.org/10.17169/fqs-10.2.1363>

Ruiz Ruiz, J. (2014). El discurso implícito: Aportaciones para un análisis sociológico. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 146, 171-190. <https://doi.org/10.5477/cis/reis.146.171>

Schütz, A. (1993). *La construcción significativa del mundo social*. Barcelona: Paidós.

Searle, J. R. (1995). *La construcción de la realidad social*. Barcelona: Paidós.

Spivak, G. C. (1998). ¿Puede hablar el sujeto subalterno? *Orbis Tertius*, 3(6). Recuperado de <https://www.orbistertius.unlp.edu.ar/article/view/OTv3n6a4/2679>